Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація подъ ч. 8 улицы Чарнецкого.

Редакція ул. Францішканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламаціи неопечатанй вôльнй ôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвской“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвской“ и въ п. к. Староствахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к
на пôвъ року . 1 зр. 20 к
на чверть року . 60 к
мѣсячно . . . . 20 к.
Поединоке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к
на пôвъ року 2 зр. 70 к
на чверть року 1 зр. 35 к
мѣсячно . . . 45 к
Поединоке число 3 кр

Ч. 271. | Нинѣ: Аввакума пр. Спирідон. | Завтра: Софонія пр. Игнатія | Середа 2 (14 грудня) 1892. | Входъ солнця 7 г. 44 м.; заходъ 4 г. 4 м. Баром. 757 терм. + 38 — 26 | Рокъ II.

Рада державна.

На вчерашнôмъ засѣданю повѣдомивъ президентъ Палату о димісіи міністра Кінбурґа. — Президентъ міністрôвъ предложивъ проектъ закона о запомозѣ изъ скарбу державного въ сумѣ 150.000 зр. для людей, остаючихъ въ нуждѣ въ долѣшнôй Австріи, Галичинѣ и Моравѣ та просивъ, щобы комісія буджетова залагодила сей проектъ, о скôлько можна, якъ найскорше.

Міністеръ краевои обороны, ґр. Вельзерсгаймбъ вôдповѣдавъ на интерпеляцію Цаллінґера, звертаючи увагу на приписы реґляміну служебового маючого на цѣли дати можнôсть особамъ, належачимъ до войска, брати участь въ практикахъ релігійныхъ и службѣ Божôй особливо пôдчасъ святъ. На случай неувзгляднення того припису суть власти войсковй обовязанй зарадити тому.

На интерпеляцію пос. Гофмана заявивъ мін. Вельзерсгаймбъ, що воякамъ не вôльно ити на заробокъ до приватныхъ робôтъ. На случай потребы будуть против того пороблені вôдповѣдні кроки.

По сѣмъ перейшла Палата до порядку дневного, а именно до дискусіѣ надъ вôдповѣдею ґр. Таффого въ справѣ адміністраціѣ асекураційного товариства „Феніксъ.“ — Пос. Гесманъ заявивъ, що не єсть вдоволеный вôдповѣдею ґр. Таффого, и критикувавъ адміністрацію згаданого товариства. Бесѣдникъ запытувавъ, чи убезпеченй згодили ся на то, щобы „Аціенду“ получити зъ банкомъ убезпечень на житє, и чи ихъ повѣдомлено о тôмъ, що „Аціенда“ злучила ся зъ „Феніксомъ“. Бесѣдникъ доказувавъ, що 70% резервы для премій щезло; критикувавъ вôдтакъ занадто высоку цѣну реальности и фактъ, що надзôръ державный не спротививъ ся выплатѣ дівідендъ. Дальше наводивъ бесѣдникъ примѣры безпôдставного усуваня урядниковъ и зменшения ихъ платнѣ, а также выпадки, въ котрыхъ убезпечений зъ вины Товариства мали страты. Коли Гесманъ напавъ вôдтакъ на прасу и жидôвъ завôзвавъ его президентъ до порядку. Комісарь правительственный Пляпертъ доказувавъ Гесманови, що его информаціи не точнй. Пос. Ґросъ доказувавъ, що „Феніксъ“ хотѣвъ минувшого року закупити за безцѣнъ поліцы асекурацийнй. Промавляли ще: комісарь правительственный Каль, пос. Вашатый, котрый домагавъ ся удержавленя товариствъ асекураційныхъ и пос. Люеґеръ. По тôмъ перервано нарады. Слѣдуюче засѣданє назначено на нинѣ.

Комісія буджетова ухвалила на внесене пос. Гайльсберґа и за згодою міністра фінансôвъ дра Штайнбаха припоручити Палатѣ ухвалене двомѣсячнои провізоріѣ буджетовои. За тою ухвалою будуть голосувати и Поляки.

W. Allg. Ztg. нотує поголоску, що ґр. Вурмбрандтъ мае бути покликаный до кабінету, але не яко репрезентантъ лѣвицѣ, лишь яко репрезентантъ Нѣмцѣвъ взагалѣ. Въ кругахъ парляментарныхъ говорять, що се покликане значно бы роздвоєне лѣвицѣ.

Въ справѣ продажи соли доносять зъ Вѣдня до „Дѣла“: Якъ звѣстно, роблять ся въ Галичинѣ зъ рôзныхъ сторôнъ заходы, щобы продажь соли уладити такъ, абы цѣна еѣ була якъ найменша, постôйна и не пôдвысшувала ся довôльно. О розпродажь соли старае ся заложене передъ рокомъ у Львовѣ Товариство торговельне „Народна торговля“ для своихъ складôвъ, наконець заходить ся Выдѣлъ краевый зъ иніціятивы Сойму — и членъ выдѣлу п. Романовичъ конферувавъ въ тôй справѣ ще въ мѣсяци жовтни зъ міністерствомъ скарбу. Отже міністерство стоить власне на тôмъ становищи, що всякій монополь мусить бути выключеный. Выдѣлови краевому готово оно дати бôльшу часть розпродажи, але тôлько, якъ всѣмъ иншимъ сторонамъ и якъ доси все було, за зложенемъ вôдповѣдной кавціѣ, а дробну решту иншимъ зголосившимъ ся (розумѣе ся, также за кавціею). Якъ бы не прийшло до угоды зъ Выдѣломъ краевымъ, то на кôлькохъ (шестьохъ) головнѣйшихъ пунктахъ зелѣзниця державна устроила бы розпродажь соли, якъ то есть въ декотрыхъ иншихъ провінціяхъ.

Переглядъ политичный.

Его Вел. Цѣсарь принимавъ вчера депутацію зъ Буковины пôдъ проводомъ пос. Лупула въ справѣ доповненя черновецкого університету выдѣломъ медичнымъ. Монархъ прирôбцявъ, що велить сю справу точно розслѣдити, однакожь примѣтивъ, що покажуть ся мабуть фінансовй трудности.

Вѣче палатъ торговельныхъ у Вѣдни ухвалило внесене, щобы такихъ ремѣсниковъ, що ведуть варстаты самй або мають лишь од-

---

ОПРИШОКЪ ҐВАСТАНА.

Зъ французского. — Альфонса Додета.

— А нехай лихо возьме тй всѣ принаднй префектуры краевй! — кликнувъ одного разу баронъ Бурде. — Въ тыхъ такъ званыхъ чарôвныхъ околицяхъ не йде все такъ гладко, якъ деинде; особливо якъ хто не вродивъ ся тутъ — а такъ звычайно бувае — тогды яко урядникъ мусить безнастанно перемагати рôжнй доскулюванн та клопоты. Колибъ я бувъ по званю письменникомъ, то мôгъ бы самъ заповнити грубый томъ, колибъ тôлько вычисливъ всѣ неприемности, якихъ зазнавъ я за три роки мого побуту въ Корсицѣ, де я бувъ радникомъ префектуры.

Однакъ одну пригоду, яка мене тамъ стрѣтила, бажавъ бы я розповѣсти для розвеселеня читача.

Було то небавомъ по тôмъ, якъ я обнявъ посаду въ Аячіо. Одного гарного ранку сиджу собѣ въ каварни, позбиравъ всѣ часописи парижскй и радую ся, що дôзнаю ся чогось зъ моихъ родинныхъ сторôнъ; ажъ наразъ вбѣгае слуга префекта, дае менѣ білетъ, а зъ него вычитавъ я такй слова: „Прийдѣть заразъ, потребую конче зъ вами бачити ся. Маемо опришка Ґвастана“. Радôстный оклик вырвавъ ся зъ моихъ грудей и я побѣгъ чимскорше до префектуры.

Щобъ вы зрозумѣли мою радôсть, я мушу сказати, що пôдчасъ другого цѣсарства зловлене корсиканьского опришка уважали дуже важною справою. „Кольомба“, оповѣдане Меріма, спонукало людей въ Тілерахъ, що они наново заняли ся корсиканьскими вôдносинами. А коли котрый зъ префектôвъ мавъ се щасте, що зловивъ одного зъ тыхъ голосныхъ, а деколи и славныхъ опришкôвъ, тогды певно авансовавъ на радника першои клясы, — особливо коли описано въ протоколѣ, якъ то трудно було зловити опришка.

На нещасте, опришкôвъ було що разъ менче; они вымирали по трохи. Корсика була тогды на дорозѣ цивілізаціѣ, а вендета, себъ то кровава пôмста, зовсѣмъ устала. Коли часомъ въ дальшихъ округахъ котрый зъ тамошныхъ людей въ приступѣ вересердя схопивъ за штилетъ або за пістолетъ, щобы заподѣяти недозволене дѣло, то выносивъ ся до Сардиніѣ, а тамъ уже не можна було переслѣдувати его.

Префекты не тѣшили ся зъ того. Не стало опришкôвъ, то й не стало радниковъ першои клясы. Мôй префектъ все полювавъ на тыхъ людей, щобы зробити карієру, и ему справдѣ пощастило ся схопити одного опришка. Такъ думавъ я тогды; Ґвастана то бувъ старый розбôйникъ, вôнъ мстивъ ся за брата, котрого колись убили, и помалу вымордувавъ цѣлй родины. Дѣяло ся се въ рокахъ 1840 и 1842. Зъ того часу вôнъ ховавъ ся въ горахъ, являвъ ся лише часомъ десь-не-десь, щобы нову вышукати жертву, а коли допустивъ ся нелюдского злочину, то власти глядали его ще пильнѣйше. Колижь таки въ жаденъ способъ не можна було его вôднайти, то помалу й забули его самого и его вчинки. Мимо того опришокъ не чувъ ся нѣколи безпечнымъ, бо все незвычайно стерѣгъ ся. Лѣта минали, за нимъ пускали знову погоню, та все не вдѣяла она нѣчого.

Тому межи нимъ а нами, себъ то властю правительственною настала вôйна по всѣмъ правиламъ. Мы мали войско, жандармôвъ и телеґрафы. А Ґвастана мавъ по своѣй сторонѣ пастухôвъ, вуглярѣвъ и дику мѣсцевôсть Монте Ротонде, де помежи зворы и скелѣ могли за нимъ пôйти хиба лише птицѣ и козы.

Вкôнци префектура й кинула думку, що зловить его коли. Ажь тутъ наразъ надôйшла вѣстка: „маємо єго!“ Можна собѣ уявити, яка то мила несподѣванка була для мене.

Я заставъ префекта, на живôй розмовѣ зъ якимсь чоловѣчкомъ, котрого чертъ лиця годѣ було доглянути, таку густу и розчѣхрану мавъ бороду. Бувъ се прототипъ корсиканьского селянина На головѣ мавъ вовняну шапку, а за поясомъ довгй ножикъ, котрыхъ тй люде уживають до роздроблюваня на долони свѣжого великого листя тютюну.

— То своякъ Ґвастана — шепнувъ менѣ до уха префектъ. — Вôнъ живе у маломъ селѣ Соленцара пôдъ Порто Векіо, а опришокъ вôдвиджує его що недѣлѣ, щобы заграти собѣ зъ нимъ партію „скопа.“ Менѣ здае ся, що послѣднымъ разомъ посварили ся при грѣ; добрый своячина зъ пôмсты обѣцяе

ного челядника, увôльнити вôдъ оплаты податку зарóбкового, однакожь позбавляти ихъ права выборчого.

До Dzien. Polsk-ого доносять зъ Вѣдня, що послы Яворскій, Хамецъ, Гомпешъ, Воляньскій и мін. Залескій запрошенѝ нинѣ на обѣдъ до Є. Вел. Цѣсаря. Припускають, що при сѣй нагодѣ будуть высказанѝ слова, котрѝ въ неоднôмъ розъяснять ситуацію.

На вчерашнôмъ засѣданю нѣмецкого парляменту, вôдповѣдавъ канцлеръ Капріві на интерпеляцію пос. Маркардзена и заявивъ, що карабіны зъ фабрики Левіого суть знамениті, а высказы Альвардта назвавъ несовѣстною выдумкою. Всежь таки есть характеристичною рѣчею, що Альвардта выбрано 10.300 голосами противъ 3.042 голосôвъ жидôвскихъ, посломъ до парляменту. Трохъ антісемітôвъ и 12 соціялістôвъ поставило въ парляментѣ внесене, щобы Альвардта заразъ пустити на волю.

Зъ Ташкенту наспѣла до Петербурга телеґрафічна вѣсть, що тамъ убито якимсь тайнымъ способомъ ґенерала Трошковского, въ его помешканю. Припускають, що то нігілісты зôмстили ся на нѣмъ, бо вôнъ яко предсѣдатель ташкендского суду военного, засудивъ богато нігілістôвъ.

Новинки.

Львôвъ дня 13 грудня.

— **Громадѣ Лиса**, въ повѣтѣ пôдгаецкôмъ, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 150 зр. запомоги на докôнчене будовы церкви.

— **Є. Е. п. Намѣстникъ ґр. Бадені** выѣхавъ на кôлька днѣвъ до Радехова на ловы.

— **Именованя.** Ц. к. Міністерство скарбу именувало Остапа Ґлюзиньского, Ант. Туркевича, Юрія Сохацкого и Омеляна Задорецкого ґеометрами евіденційными 2 клясы; — Остапа Леша, Иосафата Гната Ґвардиньского и Остапа Файґля адъютоваными елевами евіденційными; а Мечислава Шумского и Остапа Кербера неадъютоваными елевами евіденційными.

— **Третя дирекція зелѣзницѣ въ краю.** Мѣсто Станіславôвъ выслало було до Вѣдня депутацію, щобы умовилась зъ ґенеральною дирекціею зелѣзниць у Вѣдни въ справѣ утвореня третои дирекціѣ руху въ Станиславовѣ. Ся депутація, т. е. пп. Шидловскій и Фішлеръ, вернули вже зъ Вѣдня и дня 5 с. м. зложили справоздане станіславôвской Радѣ мѣской. Станіславôвъ яко осередокъ лiнiй, що мають увôйти въ зарядъ новои дирекціѣ, есть найвôдповѣднѣйшимъ на еѣ оселю. Але що утворене новои дирекціѣ не остане безъ вплыву и на розвôй мѣста, то мѣсто мусить причинити ся вôдъ себе жертвами, т. е. або дасть якусь суму на помѣщене бюръ, або поставить власнымъ коштомъ будынокъ и буде брати за него вôдповѣдный чиншъ. Надъ сею справою буде застановляти ся Рада м. Станіслава.

— **Новый урядъ почтовый** въ обмеженою службою денною и стацію телеґрафу отворено вчера въ Луцку въ новосанчѣвскôмъ повѣтѣ.

— **Холєра.** Въ Гусятинѣ прибуло двое хорыхъ: 44-лѣтна жидôвка и сынъ еѣ. Впрочôмъ станъ не змѣненый.

— **На надзвычайныхъ загальныхъ зборахъ товариства „Ватра“** дня 11 с. м. зайшли ось такѝ змѣны въ складѣ выдѣлу: На мѣсце уступившого задля недуги тов. Володимира Барвѣньского выбрано бібліотекаремъ тов. Юліяна Левицкого, студента фільософіѣ, а на мѣсце уступившого тов. Стефана Кульчицкого выбрано тов. Богдана Лепкого, студента фільософіѣ.

— **Въ селѣ Торкахъ коло Перемышля** заложили члены основанои тамъ читальнѣ руску крамницю до спôлки. Найбôльше позаходились коло основаня тои крамницѣ: голова читальнѣ о. Константиновичь, секретарь читальнѣ Стефанъ Новакôвскій (селянинъ) и члены Михайло Сидоръ, Петро Новаковскій, Андрей Бабякъ, Андрей Крицкій и другѝ Крамницю сю отвирають якъ разъ нинѣ, вô второкъ. Щасть Боже до доброго дѣла!

— **До выдѣлу товариства „Академічна громада“** въ Краковѣ выбранѝ: Головою Іосафатъ Шміґеръ, заступникомъ головы Василь Гукевичь; секретаремъ Евгенъ Треньовскій; касіеромъ Антонъ Саноцкій; бібліотекаремъ Иванъ Чайковскій; выдѣловыми Володимиръ Филиповичь, Василь Стефаникъ, Василь Ганчакôвскій и Амвросій Целевичь — всѣ студенты медицины; заступниками выдѣловыхъ: Мацѣевичь и Трушъ, контрольорами касы: Иванець и Абрисовскій, а контрольорами бібліотеки Гвоздецкій и Бѣлиньскій.

— **Нещаслива пригода.** Анна Попадюкъ, властителька склепику у Львовѣ, попарила ся вчера рано черезъ те, що або лямпа сама пукла и нафта запалила ся, або она сама розбила лямпу въ неосторожности. Того напевно знати не можна, бо свѣдка не було, а сама Попадюкова попарена такъ, що ѣй мову вôдняло. На крикъ нещасной прибѣгъ якійсь дорожкарь и загасивъ горѣючу на нѣй. одежу. Попадюкову вôдôслано до шпиталю.

— **Утеча вязнѣвъ.** Зъ карного заведеня въ Станіславовѣ утекли оногды вечеромъ два небезпечнѝ злодѣѣ львôвскѝ: Гнатъ Цѣховный або Цьохъ, званый такожь Шкôрка, и Антонъ Терлецкій. Цѣховный, караный уже разъ такожь за забійство, мае 34 роки, рôстъ середный, лице широке, чоло высоке, волосе темне, очи темнѝ, проймаючій зôръ, довгій нôсъ и уста середнѝ. Терлецкій мае 21 лѣтъ, середного росту, повного лица, чорнявый, очи сивѝ, нôсъ довгій.

— **Нова копальня.** Въ Дзвинячи коло Солотвины, въ богородчаньскôмъ повѣтѣ, спôлка Купель и Романовскій добула ся въ значнôй глубинѣ до богатого покладу воску земного. Выбухъ ґазôвъ незвычайно сильный. При копаню керницѣ въ лѣску натрафлено на невеликій покладъ чорного вугля камѣнного и лупка нафтового. Керниця грубока теперь лише на чотири метры

— **Епископскій ювилей Папы.** Въ палатѣ Є. Впреосв. Митрополита Сембратовича вôдбули ся сими днями зборы Русинôвъ, котрѝ радили надъ тымъ, въ якій спосôбъ мають обходити 50-лѣтный епископскій ювилей Папы римского. Нарады вôдбувались пôдъ проводомъ Є. Впреосвященьства. Повитавши зôбраныхъ повѣдомивъ ихъ, що Папа черезъ Архієпископа Чіяску донѣсъ ему, що радо прийме депутацію Русинôвъ на окремôй торжественнôй авдієнціи и коли ему послужить здоровле, то промовить до нихъ. Отже обовязкомъ Русинôвъ есть выслати до Риму въ мартѣ або цвѣтни на другій рôкъ якъ найчисленнѣйшу депутацію, котра бы такожь завезла Папѣ якійсь даръ вôдъ Русинôвъ. Такъ представивши справу возвавъ Впреосв. Митрополитъ зôбраныхъ до выбору комисіѣ, котра бы заняла ся урядженемъ прощѣ. Выбраный складъ комітету пôдъ проводомъ Его Ексц. Митрополита ось такій: заступникъ предсѣдателя — пралатъ о. Бѣлецкій; члены (пôсля азбучного порядку): посолъ Барвѣньскій, о. дръ Бартошевскій, рад. Бережницкій, проф. Вахнянинъ Наталь, проф. політехніки дръ Волощакъ Остапъ, крил. Дельковичь, духовникъ семинаріи о. Дольницкій Исидоръ, проф. Громницкій Исидоръ, выслуж. рад. Намѣстн. Мандичевскій, проф. о. дръ Огоновскій Омелянъ, крил. о. Пакижъ, членъ Выдѣлу краєвого дръ Савчакъ, провінціялъ о. дръ Сарницкій, членъ рады мѣской Сембратовичъ Михайло, катих. о. Тороньскій Алексей, крил. о. Туркевичь, адвокатъ дръ Федакъ, проф. дръ Целевичь Юліянъ и проф. дръ Шараневичь Исидоръ, крил. о. Чеховичь; секретарѣ — оо. Гузаръ, Яцковскій, Лопатиньскій и Дорожиньскій. По засѣданю вôдбула ся въ саляхъ митрополичихъ гостинна вечеря.

— **Въ дорозѣ до нашого Монарха** придержано въ Бродахъ россійского пôдданого, селянина, котрый хотѣвъ ѣхати до Вѣдня, щобы подати нашому Монархови просьбу, абы вновь вôнъ передавъ еѣ цареви. Просьба пôдписана цѣлою россійскою громадою, зъ котрои той селянинъ походить, а въ нѣй нарѣкае громада, що землю ѣй несправедливо, а просьбы ихъ до царя не доходили и имъ звертано. Селянина пущено дальше до Вѣдня.

— **Вовки на даху.** Зъ Буковины доносять, що тамъ вовки зновь дуже розмножили ся въ полудневыхъ сторонахъ, волочать ся стадами и роблять богато шкоды. Заѣлôсть голодныхъ вовкôвъ така велика, що сими днями въ селѣ Фрайденталь, повѣта кимполюнґского, въ бѣлый день напали на загороду одного селянина. Вовкôвъ було 18. Они звѣтрили свинѣ въ хлѣвѣ, а що хлѣвъ

менѣ воддати въ нашѝ руки Ґвастану. Межи нами сказавши, менѣ здае ся, що ему можна повѣрити. Та хочь я й дуже бажаю зловити опришка и то зъ якъ найбôльшимъ розголосомъ, то таки мы мусимо дуже стерегти ся, щобы не смѣяли ся зъ насъ, колибъ нашѝ ловы не вдались. Тому то я й удавъ ся до васъ, пане бароне, та прошу васъ о помôчь у тôй справѣ. Вы тутъ вôдъ недавна живете, нѣхто васъ не знае; можете тамъ переѣхати ся и пересвѣдчити ся, чи се справдѣшный Ґвастана, чи сей чоловѣкъ не помиляе ся, або чи насъ и не зводить.

— Алежь я не знаю вашого славного Ґвастаны, я не бачивъ его ще нѣколи! — кажу я.

Префектъ вынявъ зъ пуляресу досыть забрукану фотоґрафію и каже: „Возьмѣть то зъ собою! Той чоловѣкъ бувъ такъ нерозважнымъ, що минувшого року давъ ся фотоґрафувати въ Порто Векіо“.

Коли мы такъ вдивляли ся въ мудре лице опришка зъ острыми чертами, селянинъ пôдôйшовъ близше и дививъ ся на насъ зъ боку. Удававъ, що его нѣчо не обходить, що коло него дѣе ся; однакъ я бачивъ, що зъ пôдъ лоба острымъ поглядомъ пробивавъ насъ, мовь штилетомъ.

— Чи не лякаетесь вы, — пытаю его — що вашъ своякъ зверне увагу, побачивши чужого чоловѣка? Може будучои недѣлѣ и не явить ся у васъ зовсѣмъ?

— О то я не лякаюсь, — вôдповѣвъ селянинъ — вôнъ занадто пристрастный грачь. Впрочôмъ въ Соленцарѣ бувають часто захожѝ люде чужинцѣ та оглядають гуты и лѣярнѣ. Я скажу ему, що вы приѣхали такожь до мене, абы я вамъ показавъ, де можна убити найбôльше рябчикôвъ. А пору до того маемо теперь саме вôдповѣдну.

Отже умовили ся мы, що въ найблизшу недѣлю вечеромъ стрѣтимо ся въ Соленцарѣ. По тôмъ селянинъ пôшовъ собѣ, не соромлячись зовсѣмъ того, що хотѣвъ учинити таке пôдле дѣло, якимъ есть зрада приятеля.

А ледви вôдôйшовъ, панъ префектъ зачавъ давати инструкціѣ.

— Передовсѣмъ, мôй раднику любый, — казавъ вôнъ — не згадуйте про се нѣкому анѣ словечкомъ! Розумѣете? нѣкому анѣ словечкомъ! Тутъ усюды повно шпіонôвъ, а опришокъ дознавъ бы ся легко о нашихъ замѣрахъ що-до него. Впрочôмъ не бажавъ бы я зъ нѣкимъ иншимъ, лише зъ вами, подѣлити ся славою, яка на насъ жде, коли выправа щасливо вдасть ся.

Я впевнивъ префекта, що буду мовчати о тôй справѣ, подякувавъ ему за довѣре, яке менѣ заявивъ, и мы розôйшли ся, кождый повенъ якъ найкрасшихъ надѣй. Вôнъ видѣвъ уже себе въ духу радникомъ стану, а я шефомъ префектуры въ якôйсь чарôвной околици на сталôй суши.

Въ найблизшу недѣлю въ ранцѣ-рано убравъ ся я вôдъ нôгъ до головы по ловецки, набравъ оружя и всѣвъ до воза почтового, що ѣздить вздовжь цѣлого острова помежь Аячіо и Бастая.

Для любителѣвъ природы, нема на цѣлôмъ свѣтѣ гарнѣйшои и рôжнороднѣйшои подорожи, якъ та дорога, котрою я ѣхавъ. По бокахъ виднѣли лѣсы оливнѝ, здавало ся, якъ бы я бувъ въ осередку Провансіѣ; дальше темнѝ смерековѝ лѣсы ширили у воздусѣ запахъ живицѣ. А зъ иншои стороны виднѣли вершки гôръ, покрытѝ снѣгомъ.

Переѣзджали мы такожь попри горбки, засадженѝ зъ низу до горы чудовыми садами помаранчевыми. Середъ горбкôвъ були декуды порожнѝ мѣсця и черезъ нихъ въ далечи можна було доглянути голубѝ филѣ морскѝ та плывучѝ по нихъ кораблѣ и човны рыбацкѝ.

Въ Боніфачіо мы станули, щобы поснѣдати. Поснѣдавши, сѣвъ я на вôзъ и чувъ, що голова менѣ трохи недомагае, бо выпивъ за богато смачного вина. Въ возѣ заставъ я товариша подорожи, молодця, котрого стрѣчавъ я кôлька разôвъ на обѣдахъ у мого префекта.

Вôнъ бувъ помôчникомъ въ адміністраційнôмъ урядѣ въ Бастіи.

Молодець сей, парижанинъ, якъ и я, бувъ у розмовѣ дуже ввѣчливымъ и милымъ, але вмѣвъ такожь бути злосливымъ и сатиричнымъ.

Звѣстно, що помѣжь правительственными властями а мѣйскою адміністраціею бувають вôдносины звычайно натягненѝ, а на Корсицѣ дѣяло ся се ще больше, якъ деинде.

Правительство мало оселю въ Аячіо, а зарядъ адміністраційный резидувавъ въ

бувъ низькій, то хотѣли крôвь стрѣху (?) добути ся до него. Селянинъ стрѣлявъ кôлька разôвъ до нихъ, але тымъ не вôдстрашивъ вовкôвъ. Ажь коли оденъ вовкъ упавъ вôдъ кулѣ, прочѣ вôскочили и утекли въ поле. — Въ тôмже повѣтѣ въ селѣ Фрумова вовки роздерли 12 овецъ. Облава на нихъ нѣчого не помагае. — Оногды вечеромъ недалеко лѣса въ Терешенахъ напали два вовки на селянина Антона Тіха, котрый вертавъ саньми зъ Черновецъ до Тереблеште. Звѣрѣ вдерли ся на сани и дуже покалѣчили его. Селянинъ освободивъ ся вôдъ нихъ тымъ, що скоренько засвѣтивъ сѣрникъ и кинувъ въ солому на саняхъ. Солома запалила ся, бухнула огнемъ а тогды вовки утекли.

— **Сила леду.** Лѣдъ грубый на 4 центиметры, вытримае тягаръ чоловѣка; при 8 центиметрахъ може перейти по нѣмъ пѣше войско въ рядахъ, але не маршомъ. Для кôнноты и легкои артилеріѣ выстане грубôсть 11 до 16 центиметрôвъ, для тяжкои артилеріѣ треба найменше 20 центиметрôвъ. Коли грубôсть леду дôйде до 40 центиметрôвъ, вытримае найбôльшій тягарѣ.

— **Мотилѣ середъ зимы.** Теперѣшна зима задивила ся мабуть на минувшу осѣнь, бо якъ пôзно въ осени цвили другій разъ дерева, пускали листе и навѣть родили овочѣ, такъ теперь середъ зимы появляють ся мотилѣ. Ото на выжинѣ семерінґскôй, на ґраници долѣшнои Австріѣ и Стиріѣ зловила якась панна Фішеръ оногды по полудни на дворѣ жовтого мотиля и прислала его живого въ коробцѣ до редакціи однои газеты у Вѣдни.

— **Мало що не згинувъ невинно** селянинъ Третякъ, котрого въ Островѣ у великôмъ княжествѣ познаньскôмъ засудили на смерть, бо уважали его убійникомъ. Вже мали его на другій день вести на смерть, ажь ту до суду приходить письмо, що якійсь Форманичекъ умираючи признавъ ся самъ до того убійства, за котре Третяка засуджено.

— **Динамітъ у камѣннôмъ вуглю.** На пристанку въ Бояновѣ въ Познаньщинѣ докидавъ паличъ вугле до льокомотивы. Наразъ задня стѣна огнища вôдôрвалась и выкинула нова тендеръ на снѣгъ — мертвого. Машиніста легко покалѣчило. Десь въ куголь замѣшавъ ся динамітовый патронъ, въ огни выбухъ и такъ убивъ чоловѣка.

— **Столѣтный капітанъ.** Найстаршій вѣкомъ капітанъ французкій Суфльо обходить сими днями сотну рôчницю своихъ родинъ. Въ роцѣ 1811 бувъ уже пôдпоручникомъ и бравъ участь у вôйнахъ наполеоньскихъ, въ Россіи, въ Нѣмеччинѣ и у Франціи. Въ испаньскôй кампаніи здобувъ хоругову, помѣщену теперь въ палатѣ инвалідôвъ. Минувшого року Суфльота именували командоромъ леґіѣ гоноровои. Въ дни родинъ высылае двайцятый полкъ стрѣльцѣвъ депутацію до Шатоденъ, де теперь перебувае Суфльо.

Бастіи; зъ вôдси то межи тыми двома мѣстами було якесь суперництво. Однакъ се для двохъ Парижанъ, що стрѣчають ся на выгнаню, не мало нѣякого значѣня! Що мене обходили чужѝ сварнѣ? Не говорили менѣ про край, въ котрôмъ теперь жили, лишь про сей край, котрый покинули.

Однымъ словомъ, помôчный урядникъ зъ Бастіѣ и я, стали небавомъ добрыми приятелями. Вино розвязало менѣ языкъ — и я сказавъ усе, що мавъ на серци. По нарѣканяхъ на теперѣшне выгнане въ Корсицѣ, додавъ я, що маю надѣю вернути небавомъ до дорогои Франціѣ, коли не вдасть ся выправа противъ Гвастаны; а вôдтакъ оповѣвъ я новому приятелеви всю исторію и просивъ его, щобы нѣкому нѣ слова не писнувъ про неѣ.

Коли мôй приятель высѣвъ зъ воза въ Порто Векіо, мы вже собѣ „тыкали“. Ой, якій же то гарный вѣкъ молодечій!

Мале сельце Соленцара, до котрого я за кôлька годинъ приѣхавъ, лежить надъ малымъ заливомъ, до котрого впадае досыть широка рѣка. Въ серединѣ сеи оселѣ есть величезна гута, себъ то лѣярня металю, котра надае сѝй мѣсцевости якусь вагу. Въ домахъ, збудованыхъ коло гуты, живуть робôтники, рыбаки и урядники мытовѝ. Въ недѣлю, коли я приѣхавъ, мѣсцевôсть була зовсѣмъ пуста, лише въ гутѣ кипѣло безнастане жите фабричне.

(Конець буде).

Всячина.

— **Проказа въ Вилуйску.** Мабуть нѣякій край въ цивілізованôмъ свѣтѣ не навѣщають такъ всѣлякѝ пошести та заразливѝ недуги, якъ Россію. Холера, джума и проказа то три найстрашнѣйшѝ недуги, що лютять ся неразъ якъ въ далекихъ посѣлостяхъ Россіѣ въ Азии — въ Сибѣри, такъ и въ самôй Россіи европейскôй. Причина тому двояка: разъ стыкае ся Россія на далекôмъ Всходѣ зъ напôвъ дикими ще народами, у котрыхъ тѝ недуги найчастѣйше выбухають, а вôдтакъ и само правительство россійске не дбае про то, щобы тѝ недуги, о скôлько можна, спиняти, або, коли они вже проявлять ся, щобы якъ найскорше и зъ цѣлою силою людей вôдъ нихъ ратувати. Що може холера або джума, се звѣстно загально; люде гинуть вôдъ нихъ якъ мухи. Однакожь найпоганѣйшою зô всѣхъ есть проказа. Вôдъ холеры або джумы чоловѣкъ бодай борзо гине, не мучить ся довго; вôдъ проказы же мучить ся вôнъ довгими лѣтами, — неразъ 20 и 30 лѣтъ — гние живцемъ, тѣло кусними зъ него вôдпадае и вôнъ не може дождати ся кôнця своимъ мукамъ. Прокаженый чуе ся ажь тогдѣ щасливый, коли вже смерть загляне ему въ очи.

Проказа есть то стара, якъ свѣтъ, недуга а про ню, якъ звѣстно, згадуе ся вже навѣть въ святôмъ письмѣ. Нинѣ проявляе ся она найбôльше на далекôмъ Сибири въ якутскôй ґуберніи, въ вилуйскôмъ окрузѣ, тамъ, де надъ рѣкою Вилуй, що впадае до Лены, лежить мѣсто Вилуйскъ и Середный Вилуйскъ. Въ отсихъ мѣстахъ и ихъ околици лютить ся проказа найсильнѣйше.

Страшна ся недуга проявляе ся пôсля справозданъ лѣкарскихъ ось такъ: насампередъ зачинае лице у недужого неприродно червонѣти, очи стають мутнѝ и чоловѣкъ, якъ то каже ся, посоловѣе. Вôдтакъ выпадають брови и рѣсницѣ зъ повѣкъ; наконець зачинае цѣле тѣло поволи гнити. Цѣле тѣло покрывае ся ранами и гниючими боляками, шкôра пукае и вôдпадае кусними; наконець вôдпадають нôсъ и пальцѣ вôдъ рукъ та нôгъ и чоловѣкъ выглядае тогды якъ ходячій гниючій трупъ; тогды годѣ вже его розпôзнати, хто вôнъ, видко ще лишь, що то якесь людскеество. Скоро де въ якôмъ селѣ (малѝ села называють тамъ наслеґами) проявить ся проказа, то власти россійскѝ высылають заразъ всѣхъ прокаженыхъ и тыхъ, що зъ ними стыкали ся, въ далекѝ стороны, де они мусять жити зъ далека вôдъ всѣхъ людей по десять въ однôй маленькôй и вузенькôй юртѣ (хатчинѣ). Разъ на тыждень приносять прокаженымъ поживу зъ наслеґа. Есть то звычайно мала рыба, якѝ ловлять тамъ въ недалекихъ озерахъ. Часть тои рыбы сушатъ таки несчищену, а вôдтакъ кидають на кипятокъ и заварюють на юшку, котру звуть „хохта“; другу часть закопують на кôлька днѣвъ въ землю, а вôдтакъ, коли она вже зачинае гнити, добувають и ѣдять таки сыру безъ соли и хлѣба. Таку рыбу называють „сима“.

Прокаженѝ лежать въ юртахъ оденъ по при другого такъ, що неразъ дотыкае оденъ другого ногами въ голову. Такъ лежать они днями и ночами и лишь деколи здôйме ся якій прокаженый на свои ноги безъ пальцѣвъ и выйде на дворъ, щобы вôдотхнути трохи свѣжимъ воздухомъ. Тѝ, котрымъ ще не вôдпали руки и ноги по кôстки, роблять въ юртѣ всѣляку роботу. Они лѣзуть поволеньки въ лѣсъ и збирають топливо або вôдбирають поживу вôдъ тыхъ, що еѣ приносять та пукаючи до дверей юрты дають знати, що прийшли. Коли котрый зъ прокаженыхъ умре по довголѣтнôй муцѣ, то лежить неразъ ще й цѣлый тыждень въ юртѣ, бо нещаснѝ мусять ждати, доки ажь вôдъ дотычнои громады не прийдуть тѝ, що имъ приносять ѣсти, абы имъ тогды сказати, що оденъ зъ нихъ померъ и що треба домовины. Нещаслявѝ дивлять ся завдрôснымъ окомъ на своего товариша, котрого мукамъ смерть зробила разъ конець. Ажь ось и пукають до дверей: дають знакъ, що принесли домовину. Середъ невысказаныхъ трудôвъ и мукъ вкладають прокаженѝ таки самѝ трупа въ домовину, несуть еѣ кôлька метрôвъ далеко вôдъ юрты и закопують тамъ неглубоко въ землю. Пôзнѣйше ще ставлять хрестъ на могилѣ.

Оттакъ мучать ся и загибають сотки людей въ далекихъ сторонахъ Сибѣру безъ всякои помочи и ратунку. Та й що дивного, коли зъ Петербурга до Якутска, столицѣ якутскои ґуберніѣ, треба ѣхати 1200 миль, зъ Якутска знову 128 миль ажь до Вилуйска верхомъ черезъ пралѣсы и мочары, бо тамъ нема вже нѣякихъ дорôгъ, анѣ хочь бы стежокъ. Цѣлый вилуйскій округъ покрытый величезными лѣсами (тайгами) та багнами (тундрами), а люде, що тамъ жиють, не знають рôльництва и занимають ся лишь ловлею дикихъ звѣрятъ. Вилуйцѣ суть кочуючимъ народомъ, живлять ся дуже лихо, а ще гôрше убирають ся. До того тамъ ще й пôдсоне дуже нездорове; лѣтомъ бувае въ день велика спека, а въ ночи велика студень, въ зимѣ знову страшнѝ морозы.

Але ще страшнѣйше есть жите тыхъ прокаженыхъ, що жиють самотою де въ якôй юртѣ. Глухо и пусто доокола нихъ; людского слова не чути, до нѣкого промовити. Лишь часъ вôдъ часу прийдуть свояки, що приносять ѣсти прокаженому. Они не дотыкають ся дверей юрты (бо проказа есть дуже заразлива), лишь пукають довгою жердкою зъ гакомъ на кôнци до нихъ. Тогды выходить прокаженый и руками безъ пальцѣвъ здôймае зъ жердки завѣшеный на гаку мѣшочокъ зъ поживою. Колижь недужій не може вже отворити дверей та здôймити собѣ мѣшочокъ, то свояки отвирають жердкою дверѣ, шукають нею по юртѣ за недужимъ и неразъ бувае, що его гакомъ уколють. Тогды понесе ся зъ юрты страшенный крикъ, а свояки кидають мѣшочокъ зъ поживою до юрты; колижь не чути того крику, то знакъ, що муки нещасливого вже скôнчили ся.

Отъ такъ то мучать ся нещасливѝ прокаженѝ въ далекôмъ Сибѣри и нема кому подати имъ яку помôчь, бо при кôнци девятнацятого столѣтя роздумують лишь надъ тымъ, якъ бы то можна найуспѣшнѣйше гнобити цивілізованѝ народы, що мають тысячлѣтну культуру за собою!

Телеграмы.

Вѣдень 13 грудня. Дневникъ розпорядженъ войсковыхъ оповѣщае, що полковникъ Семрадъ именованый директоромъ крѣпостнои артилеріѣ въ Перемышли, а полковникъ Грассеръ директоромъ крѣпостнои артилеріѣ въ Краковѣ. Кн. Альбрехтъ Віртемберґскій именованый рітмайстромъ четвертого полку драґонôвъ.

Атины 13 грудня. Въ парляментѣ вела ся нарада надъ справою зôрваня дипльоматичныхъ зносинъ. Палата ухвалила міністерству за се 130 голосами противъ 7 вотумъ довѣря.

Парижь 13 грудня. При нагодѣ вôдповѣди міністрôвъ Рібота и Буржоа на интерпеляцію въ справѣ становища правительства супротивъ анкеты панамскои ухваливъ сенатъ 228 голосами противъ 14 порядокъ дневный, означаючій повне довѣріе для правительства.

Букарештъ 13 грудня. Король принимаючи адресу палаты послôвъ, подякувавъ въ имени своѣмъ, королевои, наслѣдника престола и его нареченои, за однодушне заявлене чувствъ льояльности, якими повитано заручины наслѣдника престола и заявивъ, що всѣ его (короля) заходы стремлять до того, щобы дати Румуніи въ дарунку якъ найспокôйнѣйшу будучнôсть.

За редакцію вôдповѣдае Адамъ Креховецкій.

ИНСЕРАТЫ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.